Eindrapport i-NUP

December 2014

i-NUP

Inhoud

Samenvatting

In 2011 is het overheidsbrede programma i-NUP gestart[1], de overheidsbrede implementatie agenda voor dienstverlening en e-overheid voor de periode 2011 tot en met 2014. In deze notitie wordt weergegeven wat de aanleiding en doelstelling was en welke resultaten zijn gerealiseerd.

De voortdurende voortschrijding van de informatisering van de samenleving vraagt van de overheid een gepast antwoord: burgers en bedrijven verwachten hun zaken met de overheid digitaal te kunnen afhandelen, thuis op de computer of onderweg op mobiele telefoon of tablet. Overheidsbreed is als doelstelling geformuleerd om steeds meer op te trekken als één overheid die burgers en bedrijven betere service en meer gemak biedt. De programma's NUP en opvolger i-NUP hebben daaraan bijgedragen door een digitale basisinfrastructuur op te leveren waarmee overheden gegevens met elkaar uitwisselen en hun dienstverlening digitaal, betrouwbaar en veilig kunnen aanbieden.

De agenda van i-NUP bestond uit:

- *Afronden en in beheer brengen van de basisvoorzieningen tot een overheidsbrede toekomstbestendige informatie-infrastructuur*
- *Grootschalige implementatie bij alle overheden*

Geconcludeerd kan worden dat met afronding i-NUP:

- *Een digitale basisinfrastructuur is gerealiseerd bestaand uit een digitale frontoffice voor burgers, onderdelen van de digitale frontoffice voor bedrijven en een stelsel van basisregistraties;*
- *De transitie in gang is gezet van een situatie met los van elkaar staande basisregistraties naar een samenwerkend stelsel van basisregistraties dankzij het beschikbaar komen van een groot aantal verbindingen tussen basisregistraties en vier gemeenschappelijke stelselvoorzieningen;*
- *Negen van de twaalf basisregistraties zijn opgeleverd (BAG, BRK, BRT, WOZ, BRV, BRI, GBA, RNI en NHR) en voldoen aan de voor basisregistraties gestelde 12 eisen. Nog niet afgerond zijn: basisregistratie Lonen, Arbeids- en Uitkeringsverhoudingen (BLAU), basisregistratie ondergrond (BRO) en basisregistratie grootschalige topografie (BGT). Stappen zijn gezet om deze nog ontbrekende basisregistraties af te ronden;*
- *Overheden, met de opgeleverde digitale basisinfrastructuur, gegevens digitaal, veilig en betrouwbaar met elkaar kunnen uitwisselen en dit kunnen benutten voor betere dienstverlening, grotere efficiency en tegengaan van fraude;*
- *Op een aantal voorzieningen inmiddels door vrijwel alle overheden is aangesloten;*
- *Op sommige voorzieningen een beperkt aantal overheden nog moet aansluiten, terwijl voor MijnOverheid, het Handelsregister en de stelselvoorzieningen Digilevering en Digimelding nog een belangrijke aansluitingsopgave resteert na 2014.*

Daarmee is een belangrijk deel van de doelstellingen van i-NUP gerealiseerd. Het is goed te beseffen dat desondanks het hogere doel, organisatiebreed gebruik van het GDI door alle overheidsorganisaties, nog veel inspanning en tijd zal vergen. Er is namelijk een verschil tussen implementatie in de zin van 'aansluiting' (grotendeels gerealiseerd) en implementatie in de zin van 'organisatiebreed gebruik'. In een veel gebruikte metafoor: voor veel onderdelen van de GDI is de lijn naar de meterkast gelegd, maar het inpandige gebruik staat nog in de kinderschoenen. Dat inpandige gebruik is de verantwoordelijkheid van de organisaties zelf en zal bij de medeoverheden nog de nodige aandacht en doorlooptijd vergen. Het is realistisch daar rekening mee te houden. Het betekent ook, dat de realisatie van baten nog in hoge mate voor ons ligt en dat is een goed vooruitzicht.
Uit gegevens over het gebruik van basisregistraties blijkt dat het gebruik groeit. In de periode 2010 tot eind 2014 is het gebruik van de basisregistratie personen verdrievoudigd (van bijna 20mln naar ruim 60 mln berichten per half jaar). Het gebruik van de basisregistratie Voertuigen is in deze periode explosief gegroeid van 60 mln tot bijna 1 miljard informatieverstrekkingen per kwartaal.
Honderden overheidsorganisaties realiseren zo de nodige veranderingen in hun bedrijfsvoering. Dit heeft al geleid tot tal van geslaagde voorbeelden van betere en goedkopere dienstverlening en zal een vervolg krijgen in het kader van het programma Digitaal 2017. Zo wordt optimaal geprofiteerd van deze bouwstenen in de vorm van tijdwinst, meer gemak, besparingen en minder administratieve lasten, prettig contact met de overheid, eenvoudig 24 uur per etmaal 7 dagen van de week zaken kunnen doen, veilige omgang met gegevens en een transparante overheid. Baten die in 2010 zijn genoemd in de door de Bestuurlijke Regiegroep opgestelde overheidsbrede visie op dienstverlening.

Dit betekent niet dat het werk aan de digitale infrastructuur nu volledig is afgerond. I-NUP heeft een goede basis gelegd waarmee alle overheden nu zelf aan de slag kunnen in hun dienstverlening. De veranderende overheid met nieuwe werkprocessen zal de vraag naar nieuwe functionaliteiten van de infrastructuur oproepen, net zoals maatschappelijke en technologische ontwikkelingen dat ook zullen doen. Dit vraagt een samenhangende, meerjarige aanpak, waarbij de overheidsbrede samenwerking die in het programma i-NUP gestalte heeft gekregen wordt voortgezet en uitgebouwd. De regie hierop is neergelegd bij de Digicommissaris.

[1] de overheidsbrede implementatieagenda voor dienstverlening en e-overheid: i-NUP Tweede Kamer 2010-2011, bijlage bij kamerstuk 26 643, nr. 182

Inleiding

De samenleving is de afgelopen 25 jaar ingrijpend veranderd. Een van de veranderingen is dat de informatisering en digitalisering een enorme vlucht heeft genomen. Vrijwel iedereen is vertrouwd geraakt met de talloze mogelijkheden van het internet. Internetbankieren, het kopen van vrijwel alle artikelen, het opzoeken van file-informatie of het plannen en regelen van je trein- of vliegreis kan tegenwoordig allemaal online en gebeurt ook online. Deze transformatie vraagt van de overheid een gepast antwoord: burgers en bedrijven verwachten hun zaken met de overheid digitaal te kunnen afhandelen, thuis op de computer of onderweg op mobiele telefoon of tablet. Dit is aanvankelijk door de verschillende overheden afzonderlijk opgepakt, maar gaandeweg steeds meer gezamenlijk.
Na afloop van het NUP (Nationaal Uitvoeringsprogramma Dienstverlening en e-overheid) is in 2011 het overheidsbrede programma i-NUP, de overheidsbrede implementatie agenda voor dienstverlening en e-overheid gestart, voor de periode 2011 tot en met 2014. De agenda van i-NUP bestond uit:

- *Afronden en in beheer brengen van de basisvoorzieningen tot een overheidsbrede toekomstbestendige informatie-infrastructuur*
- *Grootschalige implementatie bij alle overheden*

De digitale basisinfrastructuur

De volledige NUP en i-NUP infrastructuur bestaat uit de volgende onderdelen, waarover op www.e-overheid en in de publicatie “Stelselarchitectuur van het heden” (***http://www.e-overheid.nl/images/stories/stelsel_van_basisregistraties/Architectuur/stelselarchitectuur%20heden%20v10%2020140617.pdf***) detailinformatie te vinden is:

A. de digitale front office van de e-overheid voor burgers
- *Beheervoorziening Burgerservicenummer*
- *DigiD en DigiD machtigen*
- *Webrichtlijnen*
- *Samenwerkende Catalogi*
- *MijnOverheid (BerichtenBox, Lopende Zaken, Persoonlijke gegevens)*
- *14+ netnummer*

B. een gedeelte van de digitale front office van de e-overheid voor bedrijven
- *eHerkenning*
- *Antwoord voor Bedrijven*

C. het stelsel van basisregistraties
- *12 basisregistraties en hun verbindingen*
- *4 stelselvoorzieningen (digikoppeling, digimelding, digilevering, stelselcatalogus)*
- *Kenniscentrum e-overheid*

Een overzicht van status van de i-NUP infrastructuur is weergegeven in de bijlage. Dit laat zien dat alle i-NUP voorzieningen voor zover beschikbaar, in beheer zijn genomen door een professionele beheerorganisatie en dat ook voor de nog af te ronden basisregistraties de beheerpartij al in beeld is.
De werkwijze van het programma NUP en opvolger i-NUP was dat voorzieningen die in een basisfunctionaliteit beschikbaar zijn gekomen van de ontwikkelorganisatie naar de beheerder zijn overgedragen. Daarmee is de sturing op het beheer en de doorontwikkeling van deze voorzieningen van het programma naar de lijnorganisatie overgegaan. Sommige onderdelen van de infrastructuur waren bij de start van i-NUP al afgerond en geïmplementeerd. In onderstaande wordt alleen ingegaan op de onderdelen die de afgelopen i-NUP periode een ontwikkeling hebben doorgemaakt.

De digitale front office van de e-overheid voor burgers (MijnOverheid, Antwoord 14+ netnummer, webrichtlijnen)

In 2010 zijn de websites van MijnOverheid.nl en ***Overheid.nl*** samengevoegd. Hierdoor is een logische combinatie ontstaan van een algemeen en een persoonlijk domein voor burgers, zoals ook banken, verzekeraars en webwinkels dat al hebben. Het persoonlijk domein MijnOverheid is een van de bouwstenen van i-NUP en de hierin opgenomen toepassingen zijn de afgelopen jaren fors toegenomen.

- *In de module Persoonlijke Gegevens van MijnOverheid kunnen burgers zien welke persoonlijke gegevens de overheid bewaart. Dit versterkt de informatiepositie van de burger, die hierdoor in staat gesteld wordt deze gegevens in te zien, te controleren en actie te ondernemen wanneer hij van mening is dat de gegevens niet kloppen. In de loop van 2015 komen hier ook de gegevens uit de basisregistratie Inkomen beschikbaar, zodat dan alle persoonsgebonden gegevens uit de basisregistraties ter inzage zijn in MijnOverheid. Momenteel kan iedereen hier al zijn gegevens in de gemeentelijke basisadministratie (GBA) en kadastrale gegevens van de eigen woning bekijken en kunnen autobezitters hier hun voertuiginformatie vinden. Gemeenten bieden via MijnOverheid inzicht in de waardering van onroerende zaken, te weten een overzicht van: de onroerende zaak, de actuele WOZ-waarde, enkele algemene waarderingsgegevens en taxatieverslagen. Daarnaast kunnen alimentatieplichtigen/ontvangers direct zien wat het bedrag is dat zij nog moeten betalen of ontvangen. Ook biedt MijnOverheid toegang tot het digitaal klantdossier voor Werk en Inkomen dat de ingeschrevenen een overzicht biedt van de gegevens die door gemeenten en Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) zijn vastgelegd, zoals, arbeids- en uitkeringsgegevens en gegevens over opleiding en re-integratie.*
- *De Berichtenbox van MijnOverheid is de via DigiD beveiligde postbus voor berichten van de overheid. Deze berichtenbox voor burgers is het elektronische alternatief voor het verzenden van papieren post van de overheid aan burgers. De Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW), Sociale Verzekeringsbank (SVB) en het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) sturen hun klanten berichten via de berichtenbox van MijnOverheid. Inmiddels hebben ongeveer 1,4 mln. Burgers hun berichtenbox geactiveerd.*
- *Via MijnOverheid/ Lopende Zaken kunnen burgers met hun DigiD de status volgen van zaken die zij met de overheid hebben lopen.*

Inmiddels zijn nagenoeg alle gemeenten aangesloten op het 14 + netnummer. Burgers die bellen met dit nummer komen terecht bij het Klant Contact Centrum waar wordt gezorgd voor een juiste doorverwijzing zodat hun vraag snel beantwoord kan worden.

De naleving van de webrichtlijnen heeft gedurende de looptijd van i-NUP een ontwikkeling doorgemaakt. Gezien de geconstateerde knelpunten in de toepassing en in de wijze van toetsing op de naleving van de webrichtlijnen, heeft de minister van Binnenlandse Zaken het instrumentarium voor de webrichtlijnen aangepast in een nieuw beheer- en verantwoordingsmodel voor toegankelijkheid. Dit is gericht op bevordering van de adoptie van de webrichtlijnen en van de transparantieverantwoording van overheden over de toepassing.

De webrichtlijnen zijn opgenomen op de lijst van verplicht te gebruiken open standaarden, die gelden voor de Rijksoverheid en de medeoverheden. Voor deze standaarden geldt dat deze moeten worden toegepast, tenzij er 'redenen van bijzonder gewicht' zijn om deze niet toe te passen. Passen overheidsorganisaties deze open standaarden niet toe, dan moeten ze gegrond aangeven waarom niet.

De minister van BZK heeft in samenspraak met de overheden en relevante belangenorganisaties het toepassingskader voor de webrichtlijnen opgesteld. Dit toepassingskader geeft overheden concrete handvatten voor goede en uitvoerbare toepassing van de webrichtlijnen op hun websites. Daarnaast geeft het voorschriften om te kunnen beoordelen in welke situaties er sprake is van zwaarwegende redenen om de Webrichtlijnen niet toe te passen en de wijze waarop daarmee moet worden omgegaan. Daarnaast heeft de minister het verantwoordingsmodel gepubliceerd met een eenvoudig te hanteren format om een verklaring over de toegankelijkheid af te leggen, op het moment dat niet aan alle (onderdelen van de) webrichtlijnen kan worden voldaan. Van overheden wordt gevraagd deze toegankelijkheidsverklaring te publiceren op hun websites, zodat individuele overheidsorganisaties op de concrete uitwerking van hun toegankelijkheidsbeleid aanspreekbaar zijn.

Eind 2014 zijn meer ondersteunende instrumenten geleidelijk in gebruik genomen. In samenwerking met KING heeft BZK de toegankelijkheidsmonitor ontwikkeld. Deze monitor ontsteunt overheden, ontwikkelaars en bouwers van websites en –applicaties en toetsingsinstanties actief bij het continu verbeteren van de toegankelijkheid van overheidswebsites. Aan de hand van een automatische test krijgen zij inzicht in de geconstateerde barrières bij toepassing van de webrichtlijnen. Daarbij krijgen ze zoveel mogelijk oplossingen aangereikt voor het beslechten van deze barrières. De suggesties zijn gebaseerd op het toepassingskader voor de webrichtlijnen. In samenwerking met toetsingsinstanties kunnen overheidsorganisatie via de eigen toegang tot www.gewoon-toegankelijk.nl verantwoording afleggen volgens het verantwoordingsmodel binnen het geldende regime van pas-toe-of-leg-uit.

In samenwerking met KING, het ministerie van Algemene Zaken en marktpartijen werkt BZK ten slotte aan een toegankelijk-heidsassistent. Om te voorkomen dat bij het plaatsen en onderhouden van informatie op websites fouten worden gemaakt die voorkomen hadden kunnen worden, maakt de toegankelijkheidsassistent het mogelijk voor webredacteuren van de overheid om de content van webpagina's op een aantal criteria automatisch te toetsen. BZK en KING zijn met marktpartijen een convenant aangegaan, waarin afspraken gemaakt zijn over de verplichte toepassing van de webrichtlijnen en het gebruik van de toegankelijkheidsmonitor en toegankelijkheidsassistent om conformiteit met de webrichtlijnen te bevorderen.

De digitale front office van de e-overheid voor bedrijven (Antwoord voor bedrijven, eHerkenning)

Het i-NUP omvat een klein deel van de te realiseren digitale front office van de overheid voor bedrijven. Belangrijke bouwstenen van dit front office zoals de berichtenbox voor bedrijven, het digitaal ondernemersplein, het ondernemingsdossier en eFactureren zijn geen onderdeel van het i-NUP. Het i-NUP omvat twee bouwstenen uit het digitale front office voor bedrijven: Antwoord voor bedrijven en eHerkenning.
Miljoenen ondernemers vonden de afgelopen jaren informatie over wetten, regels en subsidies bij Antwoord voor bedrijven. Sinds 15 september 2014 is de website van Antwoord voor bedrijven opgegaan in het Ondernemersplein.nl. Ondernemersplein.nl is het centrale ondernemersportaal. Antwoord voor bedrijven blijft de leverancier van betrouwbare informatie over wet- en regelgeving van de hele overheid. Antwoord voor bedrijven levert die informatie aan het digitaal ondernemersplein, maar ook aan andere voor ondernemers relevante websites. Op Ondernemersplein.nl vinden ondernemers naast alle relevante wet- en regelgeving van de hele overheid, ook alle informatie over de dienstverlening van de Kamer van Koophandel, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, de Belastingdienst en de RDW.

Met behulp van eHerkenning loggen ondernemers in bij websites van de overheid, zoals burgers dat doen met hun DigiD. Vervolgens nemen ze een dienst af. Overheden weten dankzij eHerkenning met welk bedrijf ze te maken hebben en of medewerkers gemachtigd zijn om namens het bedrijf te handelen. eHerkenning is beschikbaar voor gebruik en wordt inmiddels gebruikt door 110 overheidsorganisaties, waaronder 96 gemeenten.

Het stelsel van basisregistraties (12 basisregistraties, 4 stelselvoorzieningen en Kenniscentrum e-overheid)

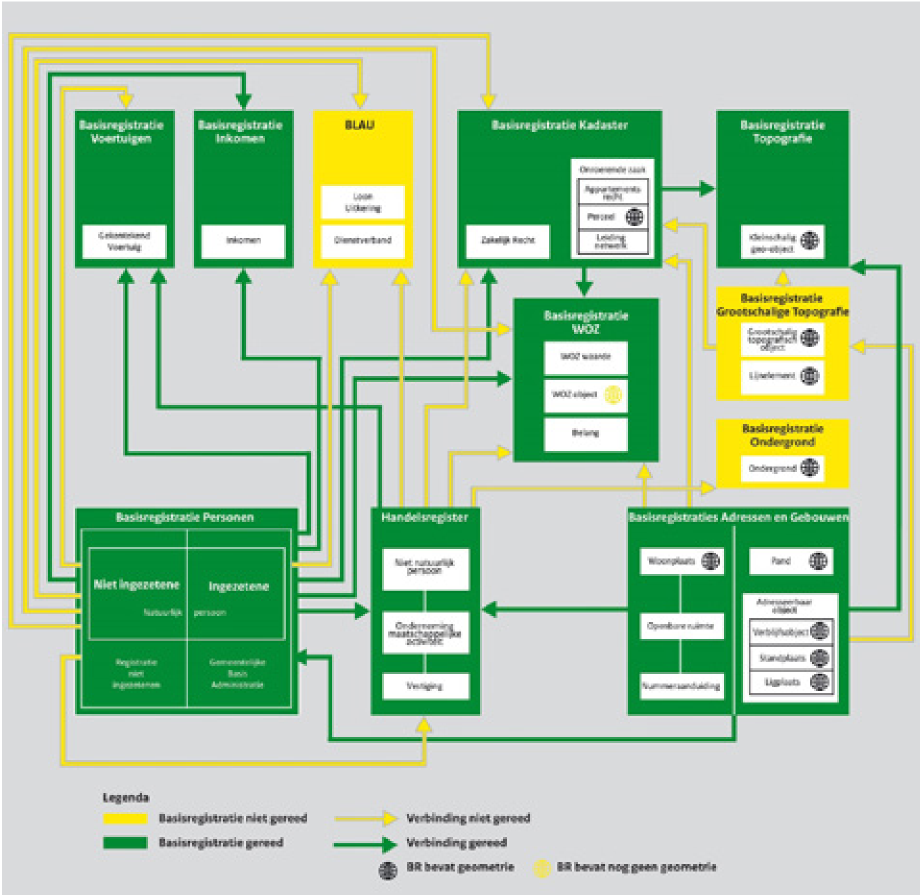
Dankzij het beschikbaar komen van vier gemeenschappelijke stelselvoorzieningen en het aanbrengen van verbindingen tussen basisregistraties (het aantal verbindingen is gegroeid van 5 naar 12) is de transitie in gang gezet van de situatie met een aantal losse basisregistraties naar een samenwerkend stelsel van basisregistraties. Door verbindingen tussen basisregistraties aan te brengen kunnen verschillende gegevens (bijvoorbeeld gegevens over objecten/personen en gegevens over adressen/coördinaten) met elkaar in verband gebracht worden en zijn de gebruiksmogelijkheden vergroot. Vooral de BAG met zijn niet-privacygevoelige gegevens, wordt – ook buiten de overheid - gebruikt om te koppelen met andere gegevens. Verderop in deze rapportage worden daar voorbeelden van gegeven.

In oktober 2014 is het laatste binnen i-NUP op te leveren onderdeel van de digitale basisinfrastructuur beschikbaar gekomen: Digimelding. Met deze voorziening kunnen overheidsorganisaties, bij gerede twijfel over de juistheid van een basisgegeven, dit eenvoudig terugmelden naar de betreffende basisregistratie. Dit betekent dat de digitale basisinfrastructuur grotendeels gereed is. Drie basisregistraties zijn nog niet afgerond: basisregistratie Lonen, Arbeids- en Uitkeringsverhoudingen (BLAU), basisregistratie ondergrond (BRO) en basisregistratie grootschalige topografie (BGT). Van deze drie basisregistraties is de stand van zaken:

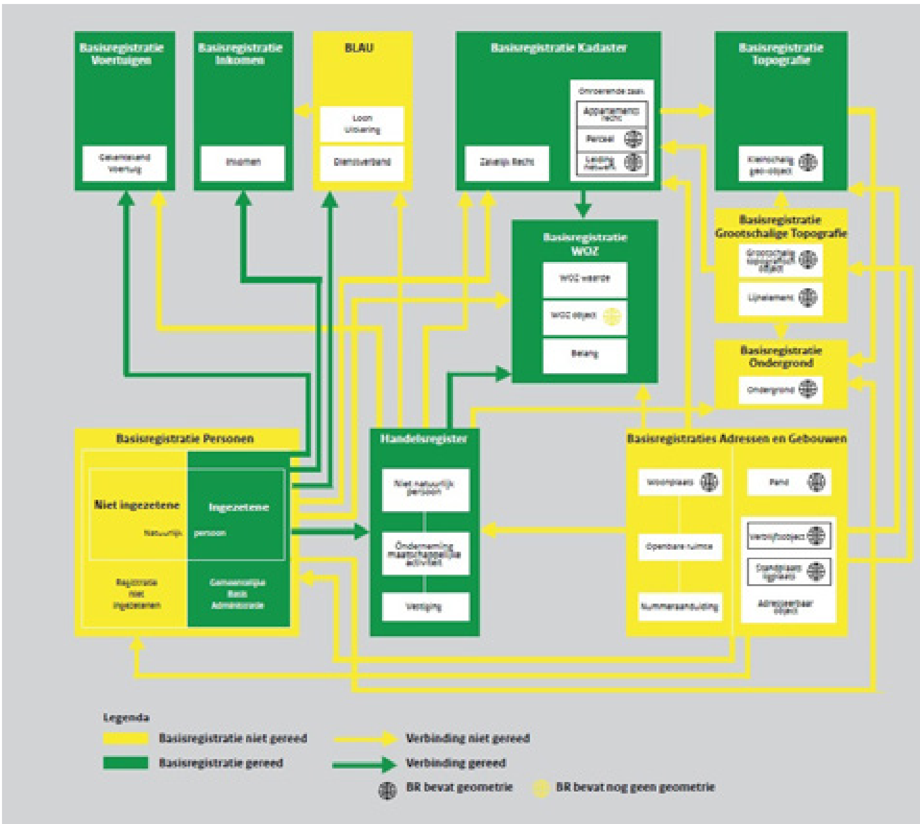
- *BLAU: De polisadministratie van UWV (als onderdeel van de Loonaangifteketen) functioneert materieel als een basisregistratie. Een groot aantal afnemers (ca. 900) betrekt momenteel gegevens over loon en inkomstenverhoudingen uit deze registratie. Afnemers zijn allerlei organisaties die de gegevens gebruiken in het eigen primaire proces ten behoeve van een efficiënte en effectieve dienstverlening aan burgers. Hiermee wordt invulling gegeven aan het principe van eenmalige uitvraag en meervoudig gebruik van gegevens. Er zijn het afgelopen jaar onderzoeken gedaan naar de benodigde convergentie van de juridische begrippen dienstbetrekking en inkomstenverhouding en tevens naar het gebruik van gegevens in de praktijk. Hieruit is de conclusie getrokken dat er eerst een convergentie van deze begrippen moet plaatsvinden. Daarna zullen op basis van een impactanalyse verdere acties bepaald worden om de status van Basisregistratie te verkrijgen.*
- *BRO: Het wetsvoorstel basisregistratie ondergrond is in januari 2014 bij de Tweede Kamer ingediend (kamerstuk 33839).*
- *BGT: Op 1 januari 2016 treedt de wet Basisregistratie Grootschalige Topografie in werking, wat betekent dat de opbouw van de BGT door gemeenten en de andere bronhouders dan moet zijn afgerond. Met het oog hierop heeft in 2014 voor gemeenten een speciaal ondersteuningstraject gelopen, dat erin geresulteerd heeft dat inmiddels 80% van de gemeenten de voorbereidingen hiervoor heeft getroffen. Vanaf 1 januari 2017 kan iedereen de BGT vrij gebruiken en is het gebruik voor de hele overheid verplicht.*

In onderstaand schema een overzicht van de stand van zaken van het stelsel eind 2014 en ter vergelijking de stand van zaken in 2010.

Situatie eind 2014

Situatie 2010

Grootschalige implementatie

Implementatieondersteuning voor gemeenten

Afgelopen periode heeft laten zien dat implementeren ook een vak is. De grote uitvoeringsorganisaties verenigd in de Manifestgroep kunnen dit op eigen kracht. Specifiek voor gemeenten is een generiek ondersteuningsprogramma voor alle gemeenten, onder de titel Operatie NUP, ingericht. KING heeft dit programma in opdracht van VNG uitgevoerd.
Nagenoeg alle gemeenten hebben gebruik gemaakt van deze generieke ondersteuning.
Operatie NUP heeft gemeenten instrumenten aangereikt om de implementatie te vergemakkelijken zonder de verantwoordelijkheid van gemeenten over te nemen. Operatie NUP heeft de afgelopen jaren onmiskenbaar bewustwording en urgentiebesef gecreëerd voor het aansluiten op de i-NUP basisvoorzieningen. In een notendop:

- *Veel gemeenten zijn aangesloten op de implementeerbare bouwstenen.*
- *Nog niet-afgeronde bouwstenen zijn op basis van de adviezen uit de impactanalyses van Operatie NUP voor gemeenten implementeerbaar gemaakt en in de praktijk beproefd (MijnOverheid Berichtenbox, Webrichtlijnen, Handelsregister, Digimelding, Digilevering).*
- *Essentiële standaarden voor informatie-uitwisseling zijn samen met leveranciers gedefinieerd en vastgesteld, zodat uitgewisseld kan worden tussen applicaties van verschillende leveranciers. Via convenanten zijn met leveranciers afspraken gemaakt over het toepassen van deze standaarden.*
- *Leveranciersmanagement is structureel op een hoger plan gebracht, met heldere en toetsbare afspraken over implementatie van standaarden. Zowel de inrichting als het instrumentarium hiervoor zijn op orde.*
- *Er is een krachtige en (inmiddels bij Rijk, leveranciers en gemeenten) vertrouwde implementatieaanpak ontwikkeld, die voor toekomstige implementatieopgaven in het gemeentelijke veld kan worden ingezet.*

Aanvullend aan het ondersteuningsprogramma is een meerjarige financiële stimuleringsimpuls (2011-2014) gegeven. Deze stimuleringsimpuls was bedoeld om gemeenten te helpen bij het feit dat de kosten voor de baat uitgaan. Een mogelijke belemmering van gebrek aan middelen is hierdoor weggenomen. Een deel van de gemeenten heeft hier gebruik van gemaakt, andere gemeenten hebben reserveringen uit eigen middelen gedaan[2].
De actuele status van de implementatie van de bouwstenen per gemeente is te raadplegen via ***www.waarstaatjegemeente.nl*** (monitors).

Overzicht aansluitingen basisregistraties op de stelselvoorzieningen

Vier Stelselvoorzieningen (digikoppeling, digimelding, digilevering en de stelselcatalogus ondersteunen de basisregistraties om hun product- en dienstenportfolio's eenduidig te ontsluiten naar de afnemers, de circa 1600 overheidsorganisaties binnen Nederland. Eerste stap op weg hiernaar toe is koppeling van digilevering, digimelding en digikoppeling aan de basisregistraties, hierna kunnen gebruikers van de basisregistraties via deze voorzieningen gegevens uitwisselen met de registraties. De BAG, BRP en HR hebben hiervoor prioriteit gekregen. Uiteindelijk zullen alle basisregistraties (voor zover relevant) op de stelselvoorzieningen aansluiten. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de stand van zaken eind 2014 en laat zien dat drie van de negen geprioriteerde stelselkoppelingen na 2014 gerealiseerd zullen worden. Om de keten gemeenten- digilevering- HR bruikbaar te maken voor gemeenten zullen in het HR nog aanpassingen gemaakt worden.

	BAG	BRP	HR
digikoppeling	gereed	na afronding operatie BRP	gereed
digimelding	1e helft 2015	gereed	gereed
digilevering	gereed	na afronding operatie BRP	gereed

² Bron: Rapportage iCoaches Operatie NUP juni 2012

Aansluiting overheden op bouwstenen

Op basis van de monitoringsgegevens kan geconcludeerd worden dat begin december het gemiddelde aansluitpercentage op de beschikbare bouwstenen 62% is voor gemeenten en grote uitvoeringsorganisaties. Hiermee worden technisch aansluitingen op de beschikbare bouwstenen[3] bedoeld. Het aantal aansluitingen is sinds de tussenrapportage verder toegenomen.

De percentages t.o.v. van de tussenbalans zijn echter zijn licht gedaald. Dit komt omdat de recent beschikbaar gekomen bouwstenen (digimelding, digilevering) nu wel meetellen terwijl hier vanwege de korte beschikbaarheid nog maar een zeer beperkt aantal partijen op konden worden aangesloten. Als hiervoor wordt gecorrigeerd zijn de gemeenten van 66 naar 72% gestegen en de grote uitvoeringsorganisaties van 65 naar 69%. Het feitelijk gebruik van bouwstenen door grote uitvoeringsorganisaties is omvangrijk, zie diverse voorbeelden in de paragraaf hierna.

Op een aantal voorzieningen is inmiddels door alle partijen vrijwel volledig aangesloten: De basisregistraties BRP, Kadaster, BRV, HR, BRT en het 14+ netnummer. Op sommige voorzieningen moet een beperkt aantal overheden nog aansluiten, terwijl zoals in de vorig jaar opgemaakte tussenbalans al is aangekondigd, voor MijnOverheid Berichtenbox en Lopende Zaken, het Handelsregister en de stelselvoorzieningen digilevering en digimelding nog een belangrijke aansluitingsopgave resteert na 2014.Ook gebruik van eHerkenning en de toegankelijkheid van website blijven aandacht vragen.

In verband met de opschaling van de Berichtenbox Burgers, voor de belastingdienst was het gelijktijdig aansluiten van grote aantallen gemeenten uit oogpunt van risicobeheersing niet verantwoord. Daar komt bij dat het aantal gemeenten dat zich meldde om te worden aangesloten in eerste instantie niet groot was. Wel is een eerste groep gemeenten en gemeentelijke belasting-samenwerkingen aangesloten.

Eind 2014 waren 58 gemeenten aangesloten op het onderdeel LopendeZaken van MijnOverheid. Het zwaartepunt voor aansluiting van gemeenten op MijnOverheid komt echter te liggen na 2014.

De verwachting is dat gemeenten en grote uitvoeringsorganisaties de nog ontbrekende aansluitingen tot stand zullen brengen. Dat komt doordat een steeds breder gebruik van de digitale front office en de basisregistraties, de meerwaarde voor de nog niet aangesloten organisaties steeds groter maakt. Voorbeelden hiervan zijn het toenemend gebruik van de berichtenbox van Mijn-Overheid en daardoor een groeiend aantal burgers dat hiervan gebruik maakt, en de kwaliteit van basisregistraties die dankzij een toenemend aantal terugmeldingen via Digimelding steeds verder omhoog gaat.

Naast de aansluiting van gemeenten en grote uitvoeringsorganisaties, hebben provincies en waterschappen afgelopen jaren de afspraken uit het NUP gevolgd en verschillende bouwstenen geïmplementeerd. Bovendien is de verwachting dat de bouwstenen komende jaren ook steeds breder toegepast zullen worden binnen de sectoren en de markt.

Eind 2014 waren 110 overheidsdienstverleners aangesloten op eHerkenning. Daaronder zijn 7 grote uitvoeringsorganisaties zoals de Belastingdienst en de Kamer van Koophandel. Ook zijn 5 provincies en 96 gemeenten aangesloten. Het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING) heeft ca. 100 gemeenten ondersteuning op maat geboden bij aansluiting op eHerkenning. Vanaf 1 juli 2014 is inloggen met eHerkenning verplicht bij de diensten die onder het Ministerie van Economische Zaken vallen.

De genoemde inspanningen om naleving van de webrichtlijnen te bevorderen hebben al vruchten afgeworpen. Eind 2014 was de helft van de 853 rijkswebsites die zelfstandig zullen blijven voorbestaan ingericht conform het regime van pas toe of leg uit, in november 2012 was dat nog slechts 4%. Op dit moment zijn er 131 gemeenten die 'pas toe' kunnen aantonen en daar verantwoording over afleggen op hun website, in oktober 2013 waren dit er 102.

[3] Het gaat hier om het aantal partijen dat is aangesloten op beschikbare en voor hen relevante bouwstenen. Omdat niet alle bouwstenen voor alle partijen relevant zijn (b.v. het antwoord 14+ netnummer alleen voor gemeenten) zijn de percentages voor de verschillende partijen ongelijke grootheden, die niet onderling vergeleken kunnen worden.

Gebruik van de infrastructuur

Met de opgeleverde digitale basisinfrastructuur kunnen overheden gegevens met elkaar uitwisselen en hun dienstverlening digitaal, betrouwbaar en veilig aanbieden. Hoewel, zoals hiervoor aangegeven, op onderdelen grootschalige implementatie nog moet plaatsvinden, en organisatiebrede invoering en gebruik nog in de kinderschoenen staat, neemt het gebruik onmiskenbaar toe.
Zo is in de periode 2010 tot eind 2014 is het gebruik van de basisregistratie personen verdrievoudigd (van bijna 20mln naar ruim 60 mln berichten per halfjaar). Het gebruik van de basisregistratie Voertuigen is in deze periode explosief gegroeid van 60 miljoen tot bijna 1 miljard informatieverstrekkingen per kwartaal. Ook de BAG wordt in toenemende mate door burgers en private organisaties gebruikt.

Honderden overheidsorganisaties realiseren zo de nodige veranderingen in hun bedrijfsvoering. Dit heeft al geleid tot tal van geslaagde voorbeelden van betere en goedkopere dienstverlening en zal een vervolg krijgen in het kader van het programma Digitaal 2017. Gebruik van de infrastructuur zal worden geïntegreerd in aangepaste werkprocessen bij de dienstverleners. Zo wordt optimaal geprofiteerd van deze bouwstenen in de vorm van tijdwinst, meer gemak, besparingen en minder administratieve lasten, prettig contact met de overheid, eenvoudig 24 uur per etmaal 7 dagen van de week zaken kunnen doen, veilige omgang met gegevens en een transparante overheid. Baten die in 2010 zijn genoemd in de door de Bestuurlijke Regiegroep opgestelde overheidsbrede visie op dienstverlening.
In zes i-NUPdate kranten zijn de afgelopen twee jaar talrijke succesvolle toepassingen belicht. In onderstaande tekst wordt een aantal voorbeelden besproken, met hier en daar ook een blik naar de toekomst.

Vooringevulde aangifte belastingaangifte
Vanaf 1 maart 2009 kunnen mensen die digitaal de inkomstenbelasting aangeven gebruik maken van de Vooraf Ingevulde Aangifte (VIA). Belastingplichtigen kunnen hiermee gegevens ophalen die de Belastingdienst al in het bezit heeft. Deze gegevens bestaan onder andere uit het burgerservicenummer, de geboortedatum, de WOZ-waarde en loongegevens, waarvoor gebruik gemaakt wordt van de basisregistraties. Voor het downloaden van gegevens en voor het ondertekenen van de aangifte, is DigiD vereist. Voor de belastingdienst betekent de vooringevulde digitale aangifte efficiencywinst. Voor burgers betekent het meer gemak en tijdwinst. Dat dit ook zo ervaren wordt door burgers blijkt uit gebruikersonderzoek waarin burgers bovengemiddeld positief oordelen. (november 2013). Het merendeel van de Particulieren (86%) is bekend met de vooraf ingevulde aangifte en 75% van hen heeft er ook gebruik van gemaakt. Van de mensen, die bij het invullen van hun aangifte gebruik hebben gemaakt van de vooraf ingevulde gegevens, is 77% (zeer) tevreden, heeft 15% een neutrale houding en is 8% (zeer) ontevreden. Van de gebruikers is dus 92% neutraal tot zeer tevreden.

Verbetering dienstverlening aan bedrijven met eHerkenning
Zoals burgers zich identificeren met DigiD, zo kunnen bedrijven zich identificeren met eHerkenning. Tilburg was de eerste gemeente in Nederland die aansloot op eHerkenning om de digitale dienstverlening aan ondernemers te verbeteren. Sindsdien zijn veel andere gemeenten en overheidsdienstverleners aangesloten. Ondernemers kunnen 7 dagen per week, 24 uur per dag online zaken doen met deze dienstverleners via hun digitale loket. Niet alleen kunnen zij online archieven inzien of informatie opvragen, in steeds meer gemeenten kunnen zij bijvoorbeeld ook een parkeer- of evenementenvergunning aanvragen, beveiligd persoonsgegevens opvragen (door advocaten en notarissen of kunnen begrafenisondernemers digitaal aangifte doen van overlijden. eHerkenning maakt het online aanbieden van al deze diensten op een veilige manier mogelijk.

Digitaal aanmelden MBO
Met de service 'Digitaal aanmelden MBO' van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) kunnen jongeren bij hun aanmelding bij een MBO-instelling, hun gegevens opvragen bij DUO. Het gaat om persoonsgegevens, maar ook om de gegevens van de vooropleiding, cijferlijsten en behaalde diploma's. De gegevens worden, met toestemming van de student, automatisch meegenomen in de digitale aanmelding, zodat ze niet opnieuw hoeven te worden ingevoerd. De onderwijsinstelling kan ervan uitgaan dat de informatie klopt en volledig is. Voor deze gegevensuitwisseling is gebruik gemaakt van Edukoppeling (gebaseerd op de i-NUP standaard digikoppeling).) Eind 2014 is digikoppeling ook gebruikt om digitaal te kunnen examineren.

Tegengaan fraude
Digikoppeling speelt een belangrijke rol bij het tegengaan van (uitkerings)fraude, doordat digikoppeling mogelijk maakt dat verschillende overheidsorganisaties veilig, betrouwbaar en gestructureerd gegevens met elkaar kunnen uitwisselen. Zo maakt de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) gebruik van Digikoppeling om gegevens uit te wisselen met UWV en met gemeenten (geen recht op bijstand als men studiefinanciering heeft of onderwijs volgt) en met de Belastingdienst/Toeslagen (alleen recht op toeslag kinderbijslag bij erkende kinderopvang). Met één Digikoppeling-implementatie kunnen overheden berichten uitwisselen met alle overheden en aansluiten op vrijwel alle e-overheidbouwstenen. Deze eenmalige implementatie voor meerdere toepassingen bespaart uiteraard kosten.

Gemeenten bereikbaar via 14+netnummer
In vrijwel alle gemeenten kunnen burgers hun gemeente via het 14+ netnummer bellen. Burgers die bellen met deze gemeenten komen terecht bij het Klant Contact Centrum waar wordt gezorgd voor een juiste doorverwijzing zodat hun vraag snel beantwoord kan worden. In de gemeente Zoetermeer zijn ook de wethouders op deze manier bereikbaar.

Herinnering aan de APK keuring en aflopen rijbewijs via de MijnOverheid berichtenbox
De RDW attendeert autobezitters via de berichtenbox van MijnOverheid op de verplichte APK keuring en herinnert aan het verlopen van de geldigheid van het rijbewijs. De SVB verstuurt via de berichtenbox brieven over het AOW-pensioen, de nabestaandenuitkering en de Kinderbijslag. Klanten van de UWV krijgen bericht als de jaaropgaaf van hun uitkering klaar staat en de betaalspecificatie van de WW.

Besparingen dankzij de Berichtenbox
De Belastingdienst heeft eind vorig jaar voor het eerst de toeslagbeschikkingen massaal verzonden via de berichtenbox van MijnOverheid en daarover met de 6,8 miljoen klanten gecommuniceerd. Februari 2015 komen de berichten over de inkomstenbelasting op een zelfde wijze aan de beurt. Ook de Sociale Verzekeringsbank, het UWV, de RDW, gemeente Amsterdam en de acht gemeenten van het gemeentelijke belastingkantoor Twente maken al gebruik van de berichtenbox wat voor deze gemeenten een besparing betekent van 1 euro per digitaal verzonden aanslag

Digitale aanvraag parkeervergunning
In de helft van alle gemeenten is het mogelijk digitaal een parkeervergunning aan te vragen. Inwoners die vanwege een verhuizing of nieuwe auto een parkeervergunning aanvragen of wijzigen, weten bij een online aanvraag in een mum van tijd of de vergunning wordt toegekend. Bij zo'n aanvraag of een wijziging haalt het systeem, op basis van DigiD, automatisch de gegevens op. Hierbij wordt niet meer gevraagd naar een GBA-uittreksel of een kopie van het kentekenbewijs. Bovendien wordt tijdwinst geboekt doordat een toegekende vergunning binnen vijf werkdagen op de deurmat valt. Ook andere (vergunning)aanvragen verlopen steeds meer digitaal. In de gemeente Amsterdam worden alle tijdelijke verkeersmaatregelen digitaal afgehandeld.

Digitaal doorgeven van meldingen
Burgers doen steeds meer digitale meldingen aan gemeenten. Hierbij wordt vaak gebruik gemaakt van de geografische basisregistraties (meldingen over bijvoorbeeld zwerfvuil in de openbare ruimte) of van digid (het doorgeven van een verhuizing). Naast meer gemak voor de burger, levert dit een kostenbesparing voor gemeenten op. Het digitaal doorgeven van een verhuizing kost ongeveer de helft minder ten opzichte van doorgeven aan de balie.

Dienstverlening van provincies sneller en goedkoper
Voor de provincies zijn 8 van de 12 basisregistraties van belang. De provincie Overijssel wilde haar kennis en visie delen en startte daarom het Sectoraal Knooppunt Provincies (SKP). In plaats van dat de 12 provincies straks 9 verschillende koppelingen maken naar de 8 verschillende brongegevens en de Stelselvoorzieningen, zorgt het SKP voor 1 centrale aansluiting. Daarmee besparen de provincies veel implementatietijd omdat ze nog maar via 1 loket toegang krijgen tot alle basisregistraties. Vraagstukken over bijvoorbeeld geluidshinder, strooiroutes en ontsluitingen van bedrijventerreinen, zijn daardoor makkelijker op te lossen. Ook krijgen de Provincies op deze manier toegang tot het Handelsregister en de wijzigingen daarin.

Correcte aanschrijving eigenaren percelen door Waterschappen
Voor goed waterbeheer is het van groot belang dat alle watergangen (sloten, beken, rivieren en kanalen) goed onderhouden worden. In natte periodes kan dan overtollig water worden afgevoerd en in droge periodes kan water worden aangevoerd. Waterschappen schrijven eigenaren van percelen (informatie uit het kadaster) aan op hun onderhoudsplicht. In het verleden kwam het voor dat de aangeschrevene inmiddels overleden was. Dankzij de koppeling tussen het Kadaster en de Basisregistratie Personen is dit verleden tijd.

Minder administratieve lasten dank zij digitale aanvraag Verklaring omtrent Gedrag
Met behulp van eHerkenning en Digid kunnen werkgevers hun (toekomstige) werknemers via internet een Verklaring omtrent Gedrag (VOG) laten aanvragen. Een organisatie/werkgever die een VOG verlangt hoeft dan geen papieren aanvraagformulier aan de aanvrager (toekomstig werknemer) te overhandigen. De aanvrager hoeft niet naar de gemeente om dit aanvraagformulier in te dienen. Het aanvragen van een VOG via internet is bovendien goedkoper dan een VOG-aanvraag via de gemeente.

Digitalisering in de rechtspraak
De komende jaren zal geleidelijk het digitaal procederen ingevoerd worden (programma Kwaliteit en Innovatie rechtspraak). Gemeenten zullen vanaf 1 juli 2016 alleen nog m.b.v. eHerkenning digitaal kunnen communiceren met de rechter.

Frequent gebruik van inzage in module persoonlijke gegevens in MijnOverheid
Het aantal raadplegingen van de MijnOverheid-module "inzage persoonlijke gegevens" stabiliseerde zich in 2014, na een piek in januari van ruim 650.000 inzages, tot rond de 200.000 inzages per maand.

Digitaal aangifte doen van overlijden
In oktober is de Wet elektronische dienstverlening burgerlijke stand door de Eerste Kamer aanvaard. Dankzij deze wet en met behulp van eHerkenning kunnen uitvaartverzorgers in alle gemeenten digitaal aangifte doen van overlijden. Een succesvolle pilot heeft laten zien dat dit niet alleen de administratieve lasten voor de uitvaartbranche vermindert (75% tijdwinst bespaart circa €3,5 mln), maar ook voor de afdelingen Burgerzaken van gemeenten. De aangiftes komen digitaal binnen en kunnen digitaal worden verwerkt en opgenomen in de BRP.

Invoering omgevingswet m.b.v. het stelsel van basisregistraties
Het Stelsel van Basisregistraties is straks essentieel bij de invoering van de Omgevingswet en de daarbij behorende Laan van de Leefomgeving. Het Rijk streeft naar één samenhangend stelsel, waarin alle informatie die nodig is voor de Omgevingswet beschikbaar is. De metafoor van de Laan staat voor de virtuele plek waar gebruikers (zoals gemeenten, burgers en ondernemers) terecht kunnen voor allerlei gegevens over de leefomgeving.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit via Digikoppeling aangesloten op Inspectieview
Bedrijven hebben te maken met veel inspecties. Denk aan inspecties op arbeidsomstandigheden of controles op gevaarlijke stoffen en hygiëne. Inspectieview is een virtueel dossier waarin inspecteurs informatie over alle inspectieobjecten voor een dergelijk bedrijf kunnen raadplegen. Hier speelt de gedachte dat toezicht en handhaving plaatsvinden vanuit de 'overheid als geheel' en niet vanuit verschillende inspecties afzonderlijk. Door het uitwisselen van gegevens onderling tussen organisaties en 'risicogericht' toezicht, daalt de inspectielast voor bedrijven.

Gegevens uit de BRP helpen bij aanpak voortijdig schoolverlaters
Omdat het voorkomen van schooluitval niet altijd lukt, werkt Rotterdam ook met huisbezoeken bij vooraf geselecteerde jongeren. Als basis gebruikt Rotterdam een overzicht van de jongeren in de leeftijd van 18 tot 23 jaar die voortijdig school hebben verlaten zonder een startkwalificatie. De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) verzorgt dit maandelijkse overzicht en biedt zo een actuele stand van zaken. Omdat de adresgegevens in de leerlingenadministratie van de school niet altijd kloppen, worden vervolgens de meest actuele BRP-gegevens toegevoegd.

Andere ontwikkelingen

Afgezien van het opleveren van de infrastructuur zijn het NUP en i-NUP van groot belang geweest voor initiatieven van overheden op gebied van dienstverlening en het informatiebeleid en hebben de programma's hier een kaderstellende, standaardiserende rol vervuld.

De aan het begin van het NUP geformuleerde overheidsbrede visie op dienstverlening is sturend geweest voor initiatieven van overheden op gebied van dienstverlening en is in een aantal gevallen ook nader uitgewerkt. Een voorbeeld hiervan is de nota "Overheidsbrede dienstverlening 2020, van organisaties...naar organiseren", die is opgesteld op initiatief van de Vereniging Directeuren Publieksdiensten (VDP) met tientallen organisaties (gemeenten, uitvoeringsinstellingen, koepelorganisaties en ministeries).

Het specifiek voor gemeenten georganiseerde ondersteuningsprogramma Operatie NUP is ook van betekenis gebleken voor niet-gemeenten. Zo is het als voorbeeld gebruikt voor een implementatieaanpak voor de kleinere uitvoeringsorganisaties en ZBO's binnen het Rijk.

De NORA, de Nederlandse Overheids Referentie Architectuur, is de ruggengraat van de eOverheid en van de bouwstenen van NUP en i-NUP. Het centrale begrip is "interoperabiliteit": het vermogen van organisaties om informatie uit te wisselen en deze informatie te gebruiken. Naast interoperabiliteit richt de NORA zich op de digitale dienstverlening van de overheid.
De NORA bestaat uit:
- *basisprincipes voor digitale dienstverlening. Deze basisprincipes zijn kenmerken waaraan een dienst (geleverd door de overheid) geacht wordt te voldoen.*
- *concrete afgeleide principes die gebruikt kunnen worden bij het ontwerpen of aanpassen van processen en systemen*

De afgelopen periode zijn twee nieuwe onderdelen (katernen) vastgesteld:
- *Het katern de ketens de baas biedt een op de praktijk gestoelde visie op het inrichten van organisatieoverstijgende samenwerking. De principes en handvatten in het dossier zijn toe te passen in alle situaties waarin organisaties op gelijkwaardig niveau samenwerken, in ketens, maar bijvoorbeeld ook bij de samenwerking tussen gemeenten, binnen Regionale Uitvoeringsdiensten en tussen registerhouders en afnemers binnen het stelsel van Basisregistraties.*
- *Het katern Verbinden bevat principes voor samenwerking tussen overheden bij het bedienen van burger en bedrijf aan de hand van drie thema's: Dienstverlening aan burgers en bedrijven, Samenhangende informatie voor burgers, bedrijven en overheden en Samenwerking tussen overheden.*

Samenwerking: doordat de bouwstenen i-NUP overheidsbreed bruikbaar zijn en voorzien in de behoefte die alle organisaties hebben die diensten digitaal willen aanbieden, bespaart dit beheer en ontwikkelkosten omdat niet iedere organisatie dit voor zichzelf hoeft te regelen.

De financiering van het stelsel van basisregistraties is via een financiële package-deal binnen i-NUP een stap verder gebracht.
De besluitvorming door de Bestuurlijke Regiegroep van 8 januari 2014 bestendigt het doel de gegevens uit de basisregistraties te verstrekken zonder elkaar facturen te versturen. De afspraken over de uitname gemeentefonds t.b. v. kadaster, Handelsregister en MijnOverheid zijn structureel en vooruitlopend op de komst van de Digicommissaris gemaakt. De hoogte van de uitname is voor een periode van twee jaar vastgesteld en dienen in de nabije toekomst te worden bestendigd.

De omslachtige praktijk van het door het Rijk verzenden van facturen aan gemeenten voor verstrekkingen van gegevens uit het Handelsregister en Kadaster is vervangen door een structurele vermindering van de algemene uitkering. Voor andere overheden was dit al eerder geregeld. Hiermee is een belemmering voor het gebruik van de basisregistraties weggenomen en is een jarenlange discussie over inputfinanciering beslecht. Ook werd het dankzij deze financiering mogelijk om de gegevens uit de geografische basisregistraties als open data beschikbaar te stellen. Sinds 1 januari 2012 stelt het Kadaster de Basisregistratie Topografie (BRT) beschikbaar als ***open data***. Iedereen kan deze basisbestanden van het Kadaster kosteloos opvragen en zonder beperkende voorwaarden gebruiken. Uit onderzoek van Wageningen University blijkt dat het openstellen van de BRT een groot succes is. Sinds de openstelling in 2012 is een positief effect te zien op het gebruik van de gegevens. Terwijl in het eerste jaar het bedrijfsleven het product verkende, is in het tweede jaar het gebruik van de BRT door particulieren sterk toegenomen. Het zakelijk gebruik is sinds de openstelling vervijfvoudigd en het bedrijfsleven is gaan investeren in productontwikkeling op basis van de BRT. De app TopoGPS is daar een voorbeeld van (gedetailleerde topografische kaart voor op de Iphone of Ipad).Het geschatte economische effect van die productontwikkeling is door Wageningen University geraamd op tenminste € 9 miljoen per jaar. Ook ontstaan steeds meer producten en diensten die gebruik maken van de BAG.

Een kleine greep:

- *Agentschap NL biedt met behulp van de BAG inzicht in waar kantoren in woningen worden getransformeerd en wat voor woningen dat zijn geworden;*
- *postcode.nl gebruikt de adresgegevens uit de BAG;*
- *Verzekeringsmaatschappijen maken gebruik van de BAG voor het maken van kaarten met risico inschattingen, bijvoorbeeld door inzicht in wel/niet asbest op basis van bouwjaar, aardbevingsrisico's, risico's van lekkages door sneeuwdruk etc.*

Er is een Taskforce Bestuur en Informatieveiligheid Dienstverlening(BID) ingesteld per februari 2013 en eindigend eind 2014. De Taskforce BID heeft als doel bestuurders van overheidsorganisaties te doordringen van het belang van informatieveiligheid. De aanpak gaat uit van verplichtende zelfregulering: het borgen en verankeren van informatieveiligheid in de reguliere bedrijfsvoering en het afleggen van verantwoording daarover op een transparante wijze. Verplichtende zelfregulering is vormgegeven op de volgende wijze:

- *Overheidslagen hebben hun commitment uitgesproken voor het op orde brengen en houden van informatieveiligheid in hun organisaties en in de gegevensuitwisseling tussen organisaties.*
- *Zij hanteren hierbij de voor hen relevante normatiek, vertaald naar baselines. Het implementeren van deze baselines wordt door overheidsorganisaties voortvarend opgepakt.*
- *Het inrichten van informatieveiligheid binnen organisaties wordt geborgd door informatieveiligheid op te nemen in de planning & control cyclus en de jaarverantwoording. Deze verantwoording aan het eigen democratisch gekozen controlerend orgaan (bij gemeenten: de gemeenteraad, bij provincies: Provinciale Staten, etc.) is de basis van toezicht en verantwoording op informatieveiligheid. Vanaf 2015 verantwoorden overheidsorganisaties zich op deze wijze over informatieveiligheid. Tevens wordt gewerkt aan de invulling van een onafhankelijke toets op de verantwoording.*
- *Ook werken overheidsorganisaties aan transparantie over informatieveiligheid, om met elkaar te blijven leren en te handelen, door al beschikbaar materiaal over de voortgang op informatieveiligheid te bundelen en in te zetten voor de interbestuurlijke dialoog.*
- *Leren in en tussen de betrokken organisaties is een fundamenteel onderdeel van verplichtende zelfregulering. Door ruimte te creëren voor leren en het leren te faciliteren, worden organisaties in staat gesteld om hun rol en verantwoordelijkheid te nemen.*
- *Aansluiting bij het Nationaal Response Netwerk van het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC) ten behoeve van incident- en crisisbeheersing is gestimuleerd door middel van voorlichting en pilots. Ook is een handboek crisisbeheersing ontwikkeld door de Taskforce BID, waarmee incident- en crisisbeheersing verdere invulling kan krijgen binnen overheidsorganisaties.*

De interbestuurlijke dialoog wordt ook in 2015 gecontinueerd, zowel op beleids- als op bestuurdersniveau.

- *Uit de verschillende benchmarks blijkt dat Nederland in het algemeen goed scoort en bij de top van de wereld hoort als het gaat om e-Overheid (het gebruik van ICT bij dienstverlening en informatieverstrekking), digitale publieke dienstverlening, het perspectief van de burger (en bedrijven) en het gebruik van ICT om de samenleving meer te faciliteren in de eisen van deze tijd.*

Tot slot

Het uiteindelijke doel is dat alle overheden organisatiebreed gebruik maken van de voor hen relevante onderdelen van de GDI. Het programma i-NUP heeft grote en noodzakelijke stappen gezet op weg naar dit doel:

- *Voor bouwstenen die bij aanvang van het programma implementeerbaar waren, is een hoog percentage aansluitingen gerealiseerd.*
- *Bouwstenen die niet implementeerbaar bleken, zijn implementeerbaar gemaakt. Voor elk van deze bouwstenen is tijdens i-NUP gezorgd voor aansluiting door een groep early adopters.*
- *Alle implementeerbare bouwstenen zijn overgedragen naar Beheer.*

Daarmee is een belangrijk deel van de doelstellingen van i-NUP gerealiseerd. Het is goed te beseffen dat desondanks het hogere doel, organisatiebreed gebruik van het GDI door alle overheidsorganisaties, nog veel inspanning en tijd zal vergen. Er is namelijk een verschil tussen implementatie in de zin van 'aansluiting' (grotendeels gerealiseerd) en implementatie in de zin van 'organisatiebreed gebruik'. In een veel gebruikte metafoor: voor veel onderdelen van de GDI is de lijn naar de meterkast gelegd, maar het inpandige gebruik staat nog in de kinderschoenen. Dat inpandige gebruik is de verantwoordelijkheid van de organisaties zelf en zal bij de medeoverheden nog de nodige aandacht en doorlooptijd vergen. Het is realistisch daar rekening mee te houden. Het betekent ook, dat de realisatie van baten nog in hoge mate voor ons ligt en dat is een goed vooruitzicht.

De doelstellingen van iNUP zijn in hoge mate, maar niet volledig bereikt. Zaken die na 2014 aandacht vragen zijn:

- *Ontwikkeling / afronding van BLAU, BRO en BGT.*
- *Verbreding van aansluiting basisregistratiesop de Stelselvoorzieningen Digimelding en Digilevering.*
- *Aandacht voor de aansluiting op Handelsregister Dataservices, MijnOverheid Berichtenbox, Webrichtlijnen, Digimelding, Digilevering, BGT.*
- *Gebruik van eHerkenning en de toegankelijkheid van websites*
- *Organisatiebreed gebruik in de werkprocessen*

De bereikte resultaten betekenen niet dat teruggeschakeld zal worden naar een lagere versnelling. De VN-benchmark (Nederland nu gezakt van de 2e naar de 5e plaats, voorafgegaan door Korea, Australië, Singapore en Frankrijk) en de EU-benchmark laten zien dat er een ontwikkeling is waarbij andere landen Nederland passeren. Dit komt doordat andere landen hun zaken steeds beter op orde krijgen, maar laat ook zien dat aandacht nodig blijft voor versterking van acties rond de digitale overheid en dienstverlening om internationaal in de voorhoede te blijven.

I-NUP heeft een goede basis gelegd waarmee alle dienstverlenende overheden nu zelf aan de slag kunnen in hun dienstverlening. Honderden overheidsorganisaties worden in staat gesteld om met behulp van de infrastructuur de nodige veranderingen in de bedrijfsvoering te realiseren. Dit heeft al geleid tot tal van geslaagde voorbeelden van betere en goedkopere dienstverlening en zal een vervolg krijgen in het kader van het programma Digitaal 2017. De veranderende overheid met nieuwe werkprocessen zal de vraag naar nieuwe functionaliteiten van de infrastructuur oproepen, net zoals maatschappelijke en technologische ontwikkelingen dat ook zullen doen. Dit vraagt een samenhangende, meerjarige aanpak, waarbij de overheidsbrede samenwerking die in het programma i-NUP gestalte heeft gekregen wordt voortgezet en uitgebouwd. De regie hierop is neergelegd bij de Digicommissaris.

Bijlage: Overzicht overdracht van de bouwstenen van de i-NUP infrastructuur

i-NUP infrastructuur	Beheerder	Opdrachtgever (financier) op 1-1-2015	Overgedragen aan de lijn	Beoogde Regieraad
De digitale front office van de e-overheid voor burgers				
Burgerservicenummer	Agentschap BPR	Ministerie van BZK	ja	Gegevens
DigiD en DigiD machtigen	Logius	Ministerie van BZK	ja	Identiteit en authenticatie
Webrichtlijnen	Logius	Ministerie van BZK	ja	Interconnectiviteit
Samenwerkende Catalogi	Logius	Ministerie van BZK	ja	Dienstverlening
MijnOverheid (BerichtenBox, Lopende Zaken, Persoonlijke gegevens)	Logius	BOMO	ja	Dienstverlening
14+ netnummer	KING	VNG	ja	Nvt, geen onderdeel van de GDI
Een gedeelte van de digitale front office van de e-overheid voor bedrijven				
eHerkenning	Logius	Ministerie van EZ	ja	Identiteit en authenticatie
Antwoord voor Bedrijven (opgegaan in Ondernemersplein)	Kamer van Koophandel	Ministerie van EZ	ja	Dienstverlening
Het Stelsel van Basisregistraties				
BAG	Kadaster	Ministerie van I&M	ja	Gegevens
BRK	Kadaster	Ministerie van I&M	ja	Gegevens
BRT	Kadaster	Ministerie van I&M	ja	Gegevens
WOZ	Kadaster	Ministerie van Financiën	ja	Gegevens
BGT	Kadaster	Ministerie van I&M	ja1	Gegevens
BRV	RDW	Ministerie van I&M	ja	Gegevens
BLAU	UWV	Ministerie van SZW	nee2	Gegevens
BRO	Beoogd TNO	Ministerie van I&M	nee	Gegevens
BRI	Belastingdienst	Ministerie van Financiën	ja	Gegevens
GBA	Agentschap BPR	Ministerie van BZK	ja	Gegevens
RNI	Agentschap BPR	Ministerie van BZK	ja	Gegevens
NHR	KvK	Ministerie van EZ		Gegevens

4 Stelselvoorzieningen (Digikoppeling, Digimelding, Digilevering, Stelselcatalogus)	Logius	Ministerie van BZK	ja	Gegevens
Kenniscentrum e-overheid incl. Stelsel van Basisregistraties	Tijdelijk bij ICTU, beoogde beheerder is Logius na regeling van structurele financiering	Ministerie van BZK	ja	PM, Besluitvorming in nationaal Beraad
Monitor (stuurinformatie)	Tijdelijk bij ICTU, beoogde beheerder is Logius na regeling van structurele financiering	Bureau Digicommissaris	ja	PM, Besluitvorming in Nationaal Beraad

Dit is een uitgave van:
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011 | 2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl
December 2014 | B-26041